

Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa-olsun, bərpa edilməlidir.

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZIRLIYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 9 noyabr 2016-ci il № 87 (2102) Qiyməti 25 qəpik

Azərbaycan Prezidenti İlham ƏLİYEV:

Bizim bayraqımız qürur mənbəyimizdir. Bizim bayraqımız canımızdır, ürəyimizdir. Bu gün Azərbaycanın hər bir yerində dövlət bayrağı dalğalanır. Azərbaycan ərazi bütövlüğünü bərpa edəndən sonra milli dövlət bayraqımız bu gün hələ də işgal altında olan torpaqlarda qaldırılacaqdır.

Müstəqil dövlətlərin bayraqları Birləşmiş Millətlər Təşkilatının möhtəşəm mənzil-qərargahı qarşısında qaldırılıb. İftixar hissi keçiririk ki, bu bayraqlar arasında müstəqil Azərbaycanın Dövlət bayrağı da əzəmətlə dalğanır.

Noyabrın 9-u öz Vətənini, millətini, dövlətini sevən hər bir soydaşımız üçün əziz və müqəddəs bayramlardan biridir. Həmin gün Dövlət bayraqımız prospekt və küçələrimizi bəzəyir, paytaxtimizin ən görkəmli yerində ucaldılmış dünyanın ən yüksək bayraq dırəyində üçrəngli bayraqımız daha əzəmətlə dalğanın, hər birimizin köksünü qabardır. Bu gün təkcə Azərbaycanda deyil, dünyanın hər yerində qəlbə tarixi Vətənilə döyünen soydaşlarımız müstəqil Azərbaycanın Dövlət Bayrağı Gününü böyük ehtiramla qeyd edirlər. Bu gün harada azərbaycanlı varsa, orada Azərbaycan var. Azərbaycan olan yerde isə üçrəngli bayraqımız var!

Azərbaycan Respublikasının Dövlət gerbi və Dövlət himni kimi, Dövlət bayrağı da Vətənimizin müstəqilliyini təcəssüm etdirən rəsmi dövlət rəmziidir. Dövlət atributu olaraq Azərbaycan bayraqına ehtiram göstərilməsi ölkə vətəndaşlarının müqəddəs bor-cudur.

Bu rəmzlər hörmət və məhəbbət körpə yaşalarından ailədə, təhsil aldığı müəssisələrdə və cəmiyyətdə aşılıdır. Əslində, dövlət rəmzlərinə məhəbbət dövletin, dövlətçiliyin özüne məhəbbət deməkdir. İnsanlar bu rəmzlərə ehtiram göstərirse, deməli, öz dövlətlərinə sevirlər və bù dövlətin keşiyində aylıq-sayıq dəyərindən qanı bahasına qorumağa hazırlırlar. Azərbaycan əsgəri Vətənin suvereniyinin və ərazi bütövlüğünün müdafiəsi kimi şərflə missiyani öz üzərinə götürürkən Dövlət bayraqına and içir.

Azərbaycanın Dövlət bay-

Bayraqımız - qürur mənbəyimiz

raqı ilk dəfə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 9 noyabr 1918-ci il tarixli qərarı ilə milli bayraq kimi qəbul edilmişdir. Sentyabrın 15-də Qafqaz İsləm Ordusu və Azərbaycan milli ordusunun birləşmələri Bakını erməni-bolşevik işğalından azad etdikdən sonra hökumət Bakıya köçüb və müstəqil Azərbaycan hökumətinin qəbul etdiyi ilk qərallardan biri milli bayraqın qəbul edilməsi olub. "Milli bayraq haqqında" Azərbaycan hökuməti qərarları dəftərindən 9 noyabr 1918-ci il tarixli çıxarırla deyilir:

1. Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı Azərbay-

can dövlətinin suverenliyi rəmziidir.

2. Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı eni və uzunluğu bərabər olan rəngli üç üfüqi zolaqdan ibarət düzbucaqlı parça şəklindədir: üst zolaq mavi rəngdə, orta zolaq qırmızı rəngdə, aşağı zolaq yaşıl rəngdədir. Bayraqın hər iki üzündə qırmızı zolağın ortasında aq rəngli aypara və səkizguşəli ulduz təsviri vardır.

İlk dəfə müstəqil Azərbaycanın dövlət bayrağında üç rəngin ifadə etdiyi və XX əsrin əvvəllərindəki milli istiqlal ideologiyamızın üç təməl principini təşkil edən "Türkçülük, islamçılıq və müasirlilik" üç-

rəngli bayraq ideyasını Azərbaycan istiqlaliyyətinin ideoloqlarından olan Əli bəy Hüseynzadə gündəmə gətirib.

Xatırladaq ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti süquta uğradıqdan sonra dövlət bayrağı dəyişdirilib. Tariximizin Sovet dövründə o, Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikasının bayrağı ilə əvəz edilmişdi. Dağlıq Qarabağ ətrafında cərəyan edən ictimai-siyasi proseslər zamanı ziyalıların təşəbbüsü ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bayrağı qeyri-rəsmi olaraq 1988-ci il noyabrın 17-də Bakıda, indiki Azadlıq meydanında qaldırılıb.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Onları bir məram birləşdirir

2-ci səhifədə

Artilleriyaçılar daim öndədirirlər

3-cü səhifədə

"Bayraqım - varlığım, bəxtiyyarlığım" hərbi vətənpərvərlik həftəsi keçirilir

4-cü səhifədə

İdman yüksək döyüş hazırlığına zəmin yaradır

8-ci səhifədə

Bayraqımız - qürur mənbəyimiz

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Möhtəşəm üçrəngli bayraqımızın rəsmi olaraq ucaldırılması dünya şöhrəti dövlət xadimi ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Azərbaycan ərazisində Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin 1990-cı il 19 yanvar tarixli qərarı əsasında bayraq Naxçıvan Ali Sovetinin binası üzərində ucaldırılıb. Həmin qərar səkkiz gün sonra o zamanlı ölkə parlamenti - Azərbaycan SSR Ali Soveti tərefindən ləğv edilsə də, 1990-cı il noyabrın 17-də Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sessiyasında Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bayraqı Naxçıvan Muxtar Respublikasının Dövlət bayraqı kimi qəbul olunmuşdu. Yalnız bundan sonra 1991-ci il fevralın 5-də ölkə ictimaiyyətinin tələbi ilə Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti Dövlət bayraqı həqiqində Qanun qəbul edərək, üçrəngli bayraqa Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayraqı statusunu verməyə məcbur olmuşdu. 1991-ci il oktyabrın 18-də müvafiq Konstitusiya aktı ilə dövlət müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycan Respublikası özünü Azərbaycan

Xalq Cümhuriyyətinin varisi elan edərkən onun dövlət rəmzlərini, o cümlədən Dövlət bayraqını qəbul edib.

Ümummilli Liderimizin laiyqli davamçısı, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 2007-ci il noyabrın 17-də Bakıda Dövlət Bayraqı Meydanının yaradılması barədə, 2009-cu

il noyabrın 17-də isə Dövlət Bayraqı Günüñün təsis edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Bundan sonra hər il noyabrın 9-u respublikamızda Dövlət Bayraqı Günü kimi qeyd olunur.

2007-ci il dekabrın 30-da Bakının Bayıl qəsəbəsində Dövlət Bayraqı Meydanının tə-

məli qoyulub. Meydan üçün seçilmiş yer paytaxtın müxtəlif nöqtələrindən dövlət bayraqının görünməsinə imkan yaradır. Xüsusi layihə əsasında reallaşdırılan tikinti işlərini xarici və yerli mütəxəssislər həyata keçiriblər. İnşa olunmuş dağın hündürlüyü 162 m, bünövrəsinin diametri 3,2 m, bünövrənin üst hissəsinin diametri 1,09 metrdir. Bayraqın eni 35 metr, uzunluğu 70 metr, ümumi sahəsi 2450 kvadratmetr, çəkisi isə təqribən 350 kiloqramdır. Ginnes dünya rekordları təşkilatı 2010-cu il mayın 29-da Azərbaycan dövlət bayraqı direyinin dünyada ən hündür bayraq direyi olduğunu təsdiq edib.

Meydanda qurulmuş Azərbaycan Respublikasının gerbi, Dövlət himninin mətni və ölkəmizin xəritəsi qızıl suyuna salınmış büründən hazırlanıb. Bu dövlət rəmzləri Bayraq Meydanının möhtəşəmlini daha da artırıb, onun görünüşünə əlavə çalarlar qatıb. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə meydanda Dövlət Bayraqı Muzeysi də yaradılıb. Bu gün paytaxtimizin müxtəlif yerlərindən nəhəng və möhtəşəm bayraqımızın yüksəkde dalgalandığını görmək köksümüzü qabardır, qəlbimizi qürur hissələ doldurur.

Hazırda Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində de bayraq meydanları yaradılıb və üçrəngli bayraqımız ucalıqlarda vüqarla dalğalanır.

Bu gün Azərbaycan dövləti kimi onun rəmzlərinin keşiyində hər bir vətənsevər azərbaycanlığın sevdiyi qüdrətli Sılahlı Qüvvələrimiz dayanıb. Ölkəmizin sərhədləri boyunca, o cümlədən müharibə vəziyyətində olduğumuz Ermenistanın silahlı bölmələrile əzəmətli mövqelerdə gece-gündüz demədən Azərbaycan əsgəri keşikdə dayanır, döyük növbəsi aparır. Azərbaycan əsgəri həm dövlətimizi, həm də onun bayrağını müdafiə və mühafizə edir. Hətta cəbhə bölgələrində belə Azərbaycanın dövlət rəmzi üçün ən yüksək sahələrdə yer ayrılib və dalğanan bayraqımız düşmən ordusunun əsgərləri belə müşahidə etmək imkanındadır.

Bu gün üçrəngli bayraqımızın dalğalanmadığı yer doğma Vətənimizin dildər guşəsi olan Qarabağdır. Güvenirik ki, Azərbaycan əsgərinin gücü ilə düşmən işğal edilmiş torpaqlarımızı birdəfəlik tərk edəcəkdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Dağlıq Qarabağda - Xankəndidə, Şuşada bayraq meydanları yaradılacaq, Azərbaycanın üçrəngli bayraqı həmin ərazilərdə da-ha əzəmətlə dalğanacaq.

**Əbülfət QASIMOV,
"Azərbaycan Ordusu"**

Onlar bir heyətin üzvləridir, döyük hazırlığı məşğələlərində də, çöl dərslərində də birləkdə şəhəriyyət göstərirlər. Həmişə birlərlərinə kömək edir, arxa dururlar. Axi başqa cür ola da bilməz, ona görə ki, piyada döyük maşını birlikdə hərəkətə gətirir, hədəflərə atəş açırlar. Əgər biri işinə layiqincə yanasa-masa, digəri də vəzifəsini yerinə yetirə bilməz.

PDM komandiri gizir İlqar Həsənov həm yaşa, həm də xidmətinə görə təcrübəlidir. O, lazımı məqamlarda heyət üzvlərinə dəstək olmayı bacarıır. Onları birləşdirən təkcə hərbi xidmət deyil, həm də yoldaşlıq duyğularıdır. Yoldaşlıq, dostluq olan yerde uğur da qəçiləmdərdir.

Məqsədimiz bu heyət üzvləri haqqında söhbət açmaqdır.

Gizir İlqar Həsənov Tovuz rayonunun Azaflı kəndində dünyaya gəlib. Uşaq yaşlarından texnikaya böyük maraq göstərib. Vətənə əsgəri borcunu verdikdən sonra ömrünü hərbi xidmətə bağlamaq qərarına gəlib. PDM komandiri öz vəzifəsinə həmişə məsuliyyətlə yanaşır, döyük maşınının daim verilən istənilən tapşırığı yerinə yetirməyə hazır olması üçün elindən gələni əsirgəmir. "N" hərbi hissəsinə döyükçülərə bu cür keyfiyyətlərin aşınması üçün komandır heyəti elindən gələni əsirgəmir.

- Vətənə xidmət hər birimizin müqəddəs borcudur, - gizir bizimlə söhbətində dedi. -

Əger həyatımızı bu sahəyə həsr etmişkə, işimizi mükəmməl bacarmalıq. Dövlətimiz orduya bu qədər qayğı göstərir və biz də bunun qarşılığını nümunəvi xidmətimizlə verməliyik.

duda xidmətə müqavilə ilə qəbul edilirlər və öz vəzifələrinə peşəkar münasibet göstərirlər. PDM-in baş sürücü-mexaniki də belə döyükçülərdənədir.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmətə qulluqçusu es-

yetirməyə hazırlıq.

O, yeniyetmə yaşlarından avtomobile, texnikaya dərin maraq göstərib. İndi piyada döyük maşını idarə etmək ona çətinlik törətmir. Əlbəttə, idarə edilməsinə görə PDM

ibarət deyil. Zərurət yarandıqda hərbi maşını təmir etməyi də bacarmalısan.

Hər bir döyükçü yaxşı atıcı olmalıdır, sərrast nişan almağı, hədəfi tez və dəqiq vurmağı, məhv etməyi bacarmalıdır. Bunun üçün gərək məşğələ və təlimlərde həvəsle çalışasan ki, bu vərdişləri qazanınan.

Heyətin tuşlayıcı-operatoru, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Rüfət Qədimov isə əslen Gəncə şəhərindənədir. Ordu sıralarına çağırıldığı vaxtdan öz hərbi peşəsinə mükəmməl öyrənməyə çalışıb və ixtisasını yetirənə mənimseyib.

- Hərbçi öz peşəsinə mükəmməl mənimsədikdə, ona həvalə edilmiş silah və texnikadan istifadə etməyi bacardıqda özüne inamı daha da artır, - əsgər Rüfət Qədimov deyir. - Özünə əmin olan döyükçü isə təkcə atışlarda və təlimlərde deyil, həm də hərbi əməliyyatlar zamanı qazandığı vərdişləri ortaya qoya, düşmənə sarsıcı zərbələr vurmağı bacarar. Mən də hərbçi kimi döyük bacarığını belə başa düşürəm və çalışıram ki, məşğələlərde, praktik dərslərdə atılıcılığı mükəmməl öyrənirəm.

Əlbəttə, hərbi kollektivlərdə həyata keçirilən bütün tədbirlərin məqsədi döyük hazırlığından tələb olunan səviyyəyə qaldırımaqdır. Yalnız öz ixtisasını ürəkden sevən və köksündə doğma Azərbaycanımıza möhkəm bağlı olan hərbçilər taktiki, ixtisas, atəş hazırlığını artırmaqla peşəkarlıq qazanırlar. Gizir Həsənovun PDM heyətinin üzvlərilə ünsiyyətdə olarkən bir daha bunun həqiqət olduğunu düşündüm.

**Ə.MƏHƏRRƏMOĞLU,
"Azərbaycan Ordusu"**

Onları bir məram birləşdirir

Heyətin bütün üzvləri peşəkarlığı ilə digərlərinə örnək olurduqda, həqiqətən, üzerlərinə düşən vəzifəni yerinə yetirməyi bacardıqda döyükə hazırlıq sayılı bilər. Onlar bir-birinə güvəndikdə, arxayı olduqda ki, silahdaşı ən çətin məqamda özünü itirməyəcək, çevik və cəld manevr etməyi bacaraq, qısa vaxtda ən düzgün qərarı qəbul edə biləcək, ən ənəmlisi isə sərrast atəş açaraq hədəfi məhv edəcək. Mənəvi cəhətdən inamlı olmağı isə döyük hazırlığının yarısı hesab etmək olar.

Diqqəti çəkən məqam həm də ondadır ki, indi döyük texnikalarının bütün heyət üzvləri or-

gər Pervin Süleymanov öz peşəsinə sevir və ona ürəkdən bağlanıb. Əslen Cəlilabad rayonunun Musalı kəndindən olan sürücü döyük texnikasını müxtəlif relief şəraitində bacarıqla idarə etməyi mükəmməl mənimseyib.

- Əsgəri xidmətimi başa vurduqdan sonra yenə ordu sıralarına qayitmaq qərarına gəldim, - Pervin Süleymanov deyir. - Hərbi mütəxəssis olmaq üçün kurs keçdim, sonra hərbi hissədə sürücü-mexanik kimi xidmətimi davam etdirməye başladım. Yaxşı kollektivimiz var, xidmətimdən razıyalı və heyətimizlə birlikdə verilən döyük əmərlərini yerinə

avtomobilərlə müqayisəyə gəlmir və təbii ki, rahat, hamar asfalt yolda idarə etmək üçün nəzərdə tutulmayıb. Hərbi əməliyyatlar zamanı çöl şəraitində, kələ-kötür ərazidə mənevər etmək sürücü-mexanikdən xüsusi hazırlıq tələb edir. Bu keyfiyyətlər isə gündəlik döyük hazırlığı məşğələlərində, sürücülük dərslərində qazanılır.

Pervin öz bacarığını günündə artırmağa çalışır. Sürücü-mexanik yaxşı başa düşür ki, hərbi yolu seçibse, axıradək ləyqətə getməyi bacarmalıdır. Peşəkarlıq isə təkcə texnikanı idarə etməkdən

Bu günlərdə təlim mər-kəzlərindən birinə eza-miyətə yola düşəndə məqsə-dimiz artilleriya bölmələrinin döyüş hazırlığından, 2016-ci ildə qazandıqları nailiyyətlər-dən yazılıar hazırlamaq idi. Hərbi hissənin yerləşdiyi möv-qeyə səhər tezən gəlib çat-riq. Səxsi heyət günün nizam qaydaları əsasında xidmətinə davam etdirir. Könül oxşayan marşın sədaları ilə hamı sə-her yeməyinə yığışmaq üçün müasir əsgər yemekxanasına daxil olur. Hərbi hissənin cavabda zabitlərindən olan Mənsur İbadovla söhbətimiz-de bu və ya digər suallara cavab tapdıq. Zabit qeyd etdi ki, burada komandirdən tutmuş sıravi əsgər qədər hamı demək olar, aprel döyüşlərinin sınağından çıxıb. "Bu döyüş-lər xalqımız qələbənin şirin-liyini yaşatmaqla bərabər hərbçilərimiz də vətənpər-vərliyini sübuta yetirdi. Ali Baş Komandanımızın qeyd etdiyi kimi, ordumuzun əsas gücü onun əsgər və zabitlərinin vətənpərvərliyindədir. Əlbəttə, təlim və məşqələrde gərgin günər keçirərək döyüş vərdişlərini artırın şəxsi heyətin müasir silah və texni-kalarla təmin olunması da qələbənin əlde olunmasına öz töhfəsini verdi."

Sonra təlim meydanında qrad qurğusunun heyəti ilə gö-rüşürük. Təlimlərdə, həmçinin aprel zəfərində fərqlişmiş hərbi qulluqçuları tanımaq, onların her biri haqqında qeydlər götürmək olduqca xoşdur. Döyüş maşının yanında bölmə komandiri baş leytenant Cey-hun Əliyev heyət haqqında məlumat verərək deyir:

- Artilleriya mühəribənin ta-leyində vacib sayılan döyüş növlərindən biridir və düşmə-nin darmadağın edilməsində mühüm rola malikdir. Bu gün hərbi tariximizə tam artilleriya generalları Səməd bəy Meh-mendarovun, Əlağa Şixlin-skinin adları qızıl hərflərle həkk olunub. Təkəcə Azərbay-

canda deyil, dünya hərb el-mində bu məşhur sərkərdələrin öz dəsti-xətti vardır. Bu gün sıralarımıza daxil olan gənc artilleriyaçılar da belə dəyərlə hərb xadimlərinin bilik və nəzəriyyəsindən öyrən-məyə, təlim və məşqələrde nümunə göstərməyə çalışır-lar. Müdafiə nazirimizin qeyd etdiyi kimi, Vətənə, xalqa və dövlətə xidmet etməyi ömrü-

texnikaların sirlərinə dərin-dən yiyləlməyi tələb edir.

Söhbətimizə qoşulan ta-qım komandiri leytenant Kamran Sadıqov ulu öndəri-miz Heydər Əliyevin adını daşıyan Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinin 2014-cü il me-zunlarındandır. Kifayət qədər gənc olmasına baxmayaraq kursantlıq dövründə qazan-dıqlarını layiqincə sübuta ye-

təcrübə qazanıblar və döyüş maşının sirlərinə alışırlar. Nəzəri və praktik dərslərlə yanaşı, müntəzəm keçirilən təlimlər də onları səriştəli dö-yüşçü kimi yetişdirir. Bütçə cali-şırıq ki, heyət üzvləri təkəcə öz vəzifələrini bilməklə kifayet-lənməsinlər, həm də digər si-lağdaşlarını döyüş meyda-nında lazımlı gələn anda əvəz etməyi bacarsınlar. Əvvəlcə

bətləşirəm. Öyrənirəm ki, Gənce şəhərindən olan Or-xan Hüseynov hərbi xidmət-də bu peşənin vacibliyini da-ha dərindən dərk edib. "He-yətimizin döyüş tapşırıqlarını uğurla yerinə yetirməsində mənim də üzərimə böyük məsuliyyət düşür. Odur ki, idarə etdiyim hərbi maşının texniki xüsusiyyətlərini mü-

Artilleriyaçılar daim öndədirlər

Təlim

nün mənası bilən gənclər ordu mühitində bacarıqlı dö-yüşülər kimi yetişməyi qarşılıra məqsəd qoyublar.

Qeyd etmək lazımdır ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün hərbi işgala məruz qaldığı bir vaxtda ordu sıralarında əsgəri xidmətə olan gənclərimiz düşmənə öz sözlərini deməyə daim hazır olmalıdır. Bu isə hər kəsden döyüş hazırlığı dərslərində, təlimlərdə çox şey öyrənməyi, silah və hərbi

tirib. Qeyd edim ki, Qazax rayonundan olan zabit həm də Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin məzunudur. Taqım komandiri qısa vaxtda qazandığı yüksək hərbi vərdişlərə görə müəllimlərinə və təcrübəli zabit yoldaşlarına minnətdar olduğunu bildirir. Zabitə görə, bölmənin qazan-dığı döyüş uğurlarında komandirlə yanaşı, hər kəsin payı vardır. "Əsgərlərimiz xidmət dövründə yetərinçə

peşəkar sürücümüzü misal göstərmək istərdim. Orxan Hüseynov Vətənə övlad bor-cunu cəbhə bölgəsində keçirib. Bu gün isə müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu kimi fəaliyyətini davam etdirmək kərəcələnə dən bacarıqla gəlir. Başqa heyət üzvləri də təcrübəli əsgərlərdir, onlardan da qeyd-lər götürsəniz, yaxşı olardı." İlk olaraq sürücü ilə söh-

kəmməl öyrənmişəm. İstənilən anda döyüş tapşırığını icra etmək üçün səfər çıxışına hazırlam."

Əsgər Ruslan Kərimov isə orduya Kurdəmirdən gəlib və 14 aydır ki, hərbi xidmətdədir. Deyir ki, bir heyət nəfəri ola-raq döyüş vəzifəsini məsuliyyətə icra edir. Komandır və zabitlər, bacarıqlı silahdaşlarından bilmədiklərini daim öyrənməyə səy göstərir.

- Men isə orduya Xaçmaz rayonundan çağırılmışam, - deyə heyət nəfəri Hafiz Balakişiyev bildirir. - Təlimlərdə hə-vəsle iştirak edirik, cünki hər təlim döyüş hazırlığımızı üzə çıxaran əsas vasitədir. Bu gün ordumuzun qarşısında dayan-an əsas vəzifəni yerinə yetir-məyə - torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə qadır.

Heyət nəfərlərindən Cahid Şirinov və Rəsul Mənsimov da hərbi xidmətləri dövründə hazırlıqlı döyüşçü kimi yetiş-diklərini bildirirlər. Qeyd edir-lər ki, gərgin döyüş yarışması şəraitində keçən təlimlər on-lara herbi vərdişlər aşılamaqla bərabər, həm də qələbəyə əminlik hissələrini artırır. Şüb-həsiz, bu gün ordu sıralarında döyüş sırlarına alışan gənclər Vətənin çağrışmasına daim hazır olacaqlar.

Polkovnik-leytenant
Arif PƏNAHOV,
"Azərbaycan Ordusu"

Almaniya Silahlı Qüvvələri (Bundesver) Baş Qərargahının Hamburg şəhərində yerləşən Akademiyasında hazırda həmin akademiyada təhsil alan iki azərbaycanlı zabitin təsəbbüsü ilə "Azərbaycan haqqında məlumat günü" keçirilib.

Akademiya rəhbərliyinin də iştirak etdiyi tədbirdə azərbay-canlı zabitlər tərəfindən ölkəmiz haqda geniş brifinq təq-

Almaniya Bundesverinin Akademiyasında "Azərbaycan haqqında məlumat günü" keçirilib

dim olunub. Azərbaycanın coğrafiyası, tarixi, siyasi sistemi, iqtisadiyyatı, mədəniyyəti və ordu quruculuğu barədə ətraflı məlumat verilib, tədbir iştirakçılarının coxsayılı sualları cavablandırılır.

Tədbirdə Azərbaycanın si-yası və iqtisadi inkişafı, re-gionda aparıcı gücə çevrilmə-

si, dövlət başçısı İlham Əliyevin apardığı xarici və daxili si-yasetin uğurları diqqətə çatdırılıb. Həmçinin iştirakçılarla Ermənistanın Azərbaycana hərbi təcavüzü, Xocalı soyqırımı, ölkəmizin Ermənistan-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ mü-naqişəsinin sülh yolu ilə həlli-nə yönəlmış səyləri barədə də

ətraflı məlumat çatdırılıb.

Bundesver Baş Qərargahı Akademiyasının reis müavini və təhsil direktoru, admiral Karsten Snayder çıxış edərək ölkəmizin mühüm coğrafi-si-yasi mövqeyindən və iqtisadi əhəmiyyətdən danışır, Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbay-canın vacib rolunu vurğulayıb.

Brifinqdə Azərbaycan Almaniyadakı hərbi attaşesi pol-kovnik Mahir Bayramov, aka-demiyanın professor-müəllim heyəti, burada təhsil alan almaniyalı və xarici zabitlər iştirak ediblər.

AZERTAC

Kəşfiyyatçıların hazırlıq səviyyəsi yoxlanılır

Cəbheboyu zonada yer-leşen hərbi hissələrin kəşfiyyat bölmələri ilə hazırlıqları keçirilir.

Məşqlərdə əsas diqqət gündüz və gecə vaxtı, məhdud görünüş və istənilən ha-va şəraitində, dağlıq və di-gər mürəkkəb relyefli ərazi-lərde bölmələrin fəaliyyətinə yönəlib.

On müasir müşahidə və kəşfiyyat vasitələri ilə təchiz edilmiş şəxsi heyətin təlimata uyğun olaraq təhlükəli ərazilərdə hərəkətinə, gecə-görəcə cihazlarından istifadə etməkə şərti düşmənin nə-zarətində olan mövqelərdə və onun müdafiəsinin dərinliyində fəaliyyət göstərmək tapşırıqlarına xüsusi diqqət yetirilir.

Eyni zamanda silahlı davranış, nişanalma, müxtə-lif növ silahların düzgün tə-tbiqi, atəş zamanı hərəkət üssülları və digər tədris tapşırıqları da icra edilir.

Müdafıə Nazirliyi
Mətbuat Xidməti

Hərbi hissə və birleşmələrdə andicmə mərasimi keçiriləcək

Noyabrın 13-də Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan hərbi hissə və birleşmələrdə gənc əsgərlərin andicmə mərasimi keçiriləcək.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun və birliklərin hərbi his-

sələrinin ərazilərində keçiriləcək mərasimlərdə hərbi rituala uyğun olaraq gənc əsgərlər tətənəli surətdə hərbi andı qəbul edəcəklər.

Andicmə mərasimlərində hərbi hissələrin komandanlığı, yerli icra organlarının və icti-maiyyətin nümayəndələri, veteranlar və əsgərlərin valideynləri iştirak edəcəklər. Mə-dəni-kültəvi tədbirlər keçiriləcək və valideynlər hərbi hissə-

lərdə yaradılmış şəraitlə də tanış olacaqlar.

Ermənistan silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

8 noyabr 2016-cı il.
Erməni silahlı bölmələri cəb-hənin müxtəlif istiqamətlərində sutka ərzində atəşkəs rejimini ümumilikdə 16 dəfə pozub.
Ermənistan Respublikası

icevan rayonunun Vazaşen kəndində və adsız yüksəklik-lərdə yerləşen mövqelərdən Qazax rayonunun Bala Cəfərli kəndində və adsız yüksəklik-lərdə yerləşen mövqelərimiz atəşə tutulub.

İşğal altında olan Tərtər, Goranboy, Füzuli və Cəbra-yıl rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşen mövqelərdən də Silahlı Qüvvələrimiz mövqeləri atəşə tutulub.

“Bayraqım - varlığım, bəxtiyarlığım” hərbi vətənpərvərlik həftəsi keçirilib

9 Noyabr Azərbaycan
Respublikası Dövlət Bayraqı Günü ərafəsində Müdafia naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun təsdiq etdiyi tədbirlər planına əsasən, Silahlı Qüvvələrdə “Bayraqım - varlığım, bəxtiyarlığım” devizi altında hərbi vətənpərvərlik həftəsinə start verilib.

Həftə ərzində Silahlı Qüvvələrin birlik, birləşmə, hərbi hissə və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində, eləcə də cəbhəyanı rayonların icra orqanları ilə birlikdə silsilə tədbirlər həyata keçiriləcək. Açıq səma altında Azərbaycanın tarixi bayraqları sərgisi təşkil olunacaq, bayraq haqqında şeir, mahni və marş müsabiqələri keçiriləcək, sair və yazıçıların iştirakı ilə “Azərbaycan ədəbiyyatında bayraq” mövzusunda ədəbi-bədii gece, “Heydər Əliyev və Azərbaycan bayraqı” mövzusunda dəyirmi masa, aprel döyüşləri zamanı işğaldan azad edilmiş Bayraqtəpə və Lələtəpə zirvələrinə bayraq yürüşü təşkil olunacaq.

Tədbirlərə övladlarının cənazələri üzərinə sərilmış bayraqlarla gələn şəhid valideyn-

Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin sayəsində bu bayraqın tezliklə Şuşada, Xankəndidə, Laçında, Kəlbəcərdə və işğal altında olan digər torpaqlarımızda dalgalanacağına əminlik bildirilib.

Tərtər rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov belə bir şərəfli və qurruverici tədbirin məhz Tərtər rayonunda keçirilməsinə göstəriş verən Müdafia Nazirliyinin rəhbərliyinə bütün tərtərlilərin minnətdarlığını bildirib,

raqları sərgisində Midya dövründə bu günümüzədək olan bayraqlarımız yer alıb. Yüzlərle tamaşaçı Atabəylər, Səfəvilər, Hülakülər, Ağqoyunlular, Qaraqoyunlular, Şirvanşahlar, Avşarlar, eləcə də, Azərbaycanın Gəncə, Bakı, İrəvan, Qarabağ, Şəki, Quba xanlıqlarının və s. bayraqlarına böyük maraqla tamaşa ediblər.

Sərgidə Xalq Cümhuriyyətinin Gəncədə qəbul edilən ilk bayraqından 1991-ci ildə qəbul edilən müasir üçşenqli bayraqınadək 9 bayraq nümunəsi 77, 223, 402, 416-ci milli atıcı diviziyalarının və 1945-ci ilin mayında Reyxstaqda dalgalanan Qələbə bayraqı nümayiş olunub. Müasir Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrinin hərbi döyüş bayraqları ve 1992-ci il oktyabrın 9-da Azadlıq meydanında ilk hərbi paradda təqdim olunan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin döyük bayraqı tamaşaçılarda böyük maraq oydub.

Tərtərlilər və bölgənin müdafiəsində mətin dayanan Vətən oğulları qələbə bayraqımızin tezliklə cənnət Qarabağımızda dalgalanacağı əminliyi ilə tədbirdən ayrıliblər.

Silahlı Qüvvələrə Dövlət Bayraq Gününe həsr olunmuş hərbi vətənpərvərlik həftəsi davam edir.

* * *

Tovuz şəhərindəki Heydər Əliyev meydanında layihənin müəllifi polkovnik Abdulla Qur-

leri və Azərbaycan Bayraqı ordeni ilə təltif olunan döyüşçülər ilə görüşlər və sair daxıldır.

İlk tədbir Müdafia Nazirliyinin Tərtər rayon İcra Hakimiyyətinin birge təşkilatçılığı ilə reallaşdır.

Tərtər rayon Bayraq meydanında keçirilən möhtəşəm tədbiri layihə müəllifi polkovnik Abdulla Qurbanı açaraq Azərbaycan xalqının və dövlətinin varlığının, istiqlalının və müstəqilliliyinin möqəddəs rəmzlərindən olan bayraqımızın tarixi haqqında ətraflı məlumat verib, bu bayraqın yenidən qaldırılması üçün canlarını fəda etmiş Vətən övladlarının xatirəsi hörmət və ehtiramla yad edilib, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin sayəsində Naxçıvanda ilk dəfə olaraq Muxtar Respublikanın bayraqı kimi qəbul olunan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bayraqı haqqında geniş səhəbət açılıb və möhtərem Prezidentimiz,

bu bayraqın etibarlı əllerde olduğunu və ordu ilə xalqın bu bayraq altında Ali Baş Komandanın əmrlərinə hər an hazır olduqlarını vurğulayıb.

Aprel döyüşlərinin qəhrəmanlarından olan polkovnik Polad Həsimov, kapitan Mirzəməd Bağıyev, hərbi hissə komandirinin şəxsi heyətə iş üzrə müavini polkovnik Valeh Rəcəbov, polkovnik-leytenant Vüqar Şıxlinski, şəhər gəncələri adından Ülviyə İsmayılli və başqları çıxış edərək Azərbaycan bayraqının müqəddəsliliyindən və bu bayraq uğrunda hər bir əmrə müntəzir olduqlarından danışıblar.

Gəncə Qarnizonu Zabitlər Evinin bədii təşviqat qrupu və “N” hərbi hissəsinin hərbi orkestrinin ifasında bayraq haqqında marşlar və mahnilar təqdim edilib. Yüzdən çox bayraqın nümayiş etdirildiyi açıq səma altında Azərbaycan bay-

də bu gün Vətənin müdafiəsində səyərini əsirgəməmişlər. Bu torpaq üç Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, üç Milli Qəhrəman yetişdirmişdir. 300-dən artıq tovuzlu şəhidlik zirvəsinə ucalmış, xeyli sayıda hərbi qulluqçu döyük orden və medalları ilə təltif olunmuşdur. Hazırda Silahlı Qüvvələrin bütün qoşun növlərində yüzlərə tovuzlu gənc xidmət edir, xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində hərbi peşələrə yiyələnlər.

Hərbi hissənin zabiti polkovnik-leytenant Rasim Manafov yerli əhalilə ilə rayonun müdafiəsində dayanan şəxsi heyətin six əlaqələrinin birləşdiridiyini qeyd edib.

Tədbirdə aprel döyüşlərinin fəal iştirakçılarından olan və bu döyüşlər zamanı yaralanan zabiti Eldəniz Sadıqova Azərbaycan Respublikası Prezidenti adından Müdafia naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun emri ilə layiq görüldüyü “Hərbi xidmətə fərqlənməyə görə” 3-cü dərəcəli və “Qüsursuz xidmətə görə” 1-ci dərəcəli medalları təqdim olunub.

Zabit E.Sadıqov göstərilən diqqət və qayğıya görə Azə-

nin rəmzi olan müqəddəs bayraqımıza sədaqət ruhunda tərbiyə olunmasında mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini nəzəre çatdırıb.

Tovuz rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tofiq Zeynalov bütün xalqımız kimi hər bir tovuzlunun da bu bayraq altında Vətənə, xalqa və dövlətə sədaqətlə xidmət etdiyini bildirib.

Qeyd olunub ki, gənclərin hərbi vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməsi işi rayonda prioritet məsələlərdəndir. Tovuzlular istər Böyük Vətən müharibəsi illərində, istərsə

baycan Prezidenti cənab İlham Əliyevə və Müdafia Nazirliyinin rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirərək bu gün də Ali Baş Komandanın döyük əmrlərinə hazır olduğunu bəyan edib.

Döyüşçü zabitin məktəbli qızızi Gülcin atası ilə fəxr etdiyini böyük qürur hissi ilə tədbir iştirakçılarının nəzərinə çatdırıb.

Aprel döyüşlərinin şəhidi Vüsal Aliyevin anası Şahnaz xanım övladının cənazəsi üzərinə sərilmış bayraqla tədbirə gelərək bu bayraqın tezliklə işğal altında olan torpaqlarda dalgalanacağına əminliliyini bildirib.

Tovuzlular Azərbaycanın tarixi bayraqları sərgisinə məraqla tamaşa edib, hərbi vətənpərvərliyə aid şeir, mahni və marşları dinləyiblər.

Heydər Əliyev meydanında keçirilən möhtəşəm bayraq tədbirində ön səngərlərdə xidməti borclarını şərəfli yerinə yetirən bir qrup döyük və mənəvi-psixoloji hazırlıq əlaçısı da iştirak edib.

Tovuzun gənc aşıqları “Misri” döyük havası ilə tədbir iştirakçılarını qələbəyə səsləyiblər.

(Ardı 5-ci səhifədə)

“Bayraqım - varlığım, bəxtiyarlığım” hərbi vətənpərvərlik həftəsi keçirilib

(Əvvəli 4-cü səhifədə)

Payızdı...
Təbiətdə payızdı, duyğularda, düşüncələrdə yaz...
Bu ilin yazını o qədər qürurla, o qədər sevgilərlə, o qədər inamlı yaşıdıq ki! Bu ilin yazının qürurunu, daha böyük qürüru yaxınlarda yaşayacaq; işgalin son nəfəsinə az qalıb. Bugünkü tədbir də bu inamın işığıdı. Bugünkü tədbir Şuşada, Cıdır düzündə, Ərgünəşdə, Məngələnatada, ... dalgalandırılacaq bayraqlara uğurlama tədbiridi. “Bayraqım!” deyənlər gəlib, “Bayraqım - varlığım, bəxtiyarlığım!” deyənlər gəlib, “Bayraqım - varlığım, bəxtiyarlığım” deyənlər gelib. “Bayraqım - varlığım, bəxtiyarlığım” hərbi vətənpərvərlik həftəsinin növbəti mərhələsi Horadiz şəhərinə ad olub.

Müdafıə Nazirliyinin Füzuli rayon İcra Hakimiyyəti ilə birgə keçirdiyi tədbiri Əməkdar incəsənət xadimi polkovnik Abdulla Qurbanı açaraq dövlətçilik atributlarından olan bayraqın mahiyyətindən, dövlətçilik tariximizdə mövcud olmuş bayraqlardan, dövlət bayraqımızın tarixindən, dövlət bayraqının mənəvi hazırlıqla, vətənpərvərlik tərbiyəsində mühüm amil olmasından ve s. danışır. Həm də poetik ricətlərlə danışır. Ricətlər tədbir boyunca davam etdirilir. Bu, mahiyyətin dərkini asanlaşdırır...

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin, ərazi bütövlüyüümüz uğrunda gedən döyüslərdə şəhid olanların ruhu bir dəqiqəlik sükütlə yad edilir...

Azərbaycanın Dövlət himni hamiliqla ifa edilir...

Füzuli rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Ali Əliyev çıxışında füzülərin də dövlət bayraqına ehtiramından, bu bayraq altında Ali Baş Komandanın əmriylə torpaqlarımızı işğaldan azad etməye hazır olduğunu qeyd edərək belə bir tədbirin Füzulidə keçirildiyinə görə Müdafıə Nazirliyinin rəhbərliyinə minnətdarlığını bildirir...

...İki qardaş - Ruhin və Qəhrəman Qəhrəmanov da aprel döyüslərində iştirak edirdi. Ruhin də, Qəhrəman da təltif edildi. Qəhrəman qazi kimi, Ruhin şəhid kimi. Ələkbər

Qəhrəmanov oğullarından danışır, oğullarının uğrunda vuruşduğu bayraqdan danışır. Budur, azərbaycanlı atanın Vətənə sevgisi, bayraqa sevgisi!..

Horadiz şəhər Dövlət Bayraqı meydanı yüksəklikdədir. Bu yüksəklik boyunca əsgərlərin düzülüyü düşündürəcү rejissura rəmzidi. Bu düzülüşdən də, düzülən əsgərlərin baxışlarından da bir məqsəd, bir amal oxunur: sən varlığımızsan, bəxtiyarlığımızsan. Biz səni qoruyuruz, Bayraqım. Qoruyacaqıq da!

Çəmənlikdə torpağa dirsəklənən əsgərlər sanki döyüşdən çıxb. Qələbə ovqatıyla kəlmələşirlər. Bu mizan yaxın vaxtlarda gerçəkləşəcək bir görüntüdü: Azərbaycan əsgərinin torpaqlarımızı işğaldan azad etdiyi məqamı yaşıdır tədbir iştirakçılarına. Həm də qədərsiz duyğusallıqla yaşıdır. Bir qədər aralıda silahlı əsgərlər dayanıb. Bu da rəmzdidi: Bayraqımızı qoruyurq!..

Göy üzü nədən belə gözçəkəndi? Nədən gözlərim göy üzünü bugünkü qədərincə gülerüz görməyib? - göy üzü bo-

yunca yayılmış Bayraqımızla qoşa dayanıb axı. Hami “Bayraqım - varlığım, bəxtiyarlığım” deyir. Yüz illərin o üzündə tarix yaradıb tarixa dönen bayraqlar da. Bu Bayraqın işığını görmək üçün, bu işığda görünmək üçün məkan keçib, zamanın dünənini bu günlər qovuşdurub.

Hər tarix öz bayraqı olub, hər bayraqın öz tarixi...

Atabəylərin, Səfəvilərin, Hülakülərin, Ağqoyunluların, Qaraqoyunluların, Şirvanşahların bayraqları Bayraq günləndə Bayraqımızı salama gəlib. Bu salamın mehr-ülfəti bir ürək tutumunca könlük xoşluğudu. Azərbaycan xanlıqlarının eyni həvəslə, eyni cılıqlıla tərəpənişinin piçiltisi duyuşlandı.

Zamanında bu bayraqlar birləşmədi, birləşə bilmədi. “Bayraqımız - varlığımız, bəxtiyarlığımız” birləşdirir onları. Həm də Bayraq Günündə birləşdirir! Əməkdar incəsənət xadimi polkovnik Abdulla Qurbanının bədii yozumuyla birləşdirir...

...Bir ağsaqqalın təessüfle, bir qədər əsəbiliklə, bir qədər cılıqlıla dediklərini tədbirin mahiyyəti, bu mahiyyətin düşüncələre hopdugunun təsdiqi bilirəm: “Düşmən belə möhtəşəm tarixi olan xalqın torpaqlarını işğaldə saxlaya bilməz”. Qürurlarıram. O ağsaqqalın kəlmələrinin bəşəri mahiyyəti eşidənləri yolundan saxlayır. 20-22 yaşlı bir cavan ona yaxınlaşır. Əlini sıxır və ... sixdiyi eli öpür. “Bayraqım - varlığımız, bəxtiyarlığımız” nəsillər arasında bunca duyğusal bir ünsiyyət yaradır. Buna da qururlarıram. Hami qururları...

Böyük Vətən müharibəsinə illər keçib. O qanlı-qadali illərdəki milli diviziyaların “boyu” tarixde kifayət qədər ucağıda görünür. Bu diviziyaların bayraqları da Bayraqımızın bayramındadı. O bayraqları Qələbə gününə kimi döyüş-

- babasının qəhəri seziləndi. Əlim aramla o uşağın saçlarını enir. Uşaq atasının son örtüyüyle kimsəyə bəlli olmayan səhbətində nə deyir görsən? Düşnürəm ki, “Sənin yolunu mən davam etdirəcəm, ata!...” - deyir...

Görəsən, Horadizin bu biciṁ kövrək, kövrək olduğu qədər də qürurlu payızı olubmü? - bu miqyasda Bayraq Günü Ali Baş Komandana inamın, orduya güvəncin təzahürüdü. Bu bayram üçrəngli bayraq-la məsud yaşamağın təşnəsi olanların, yaşayınların bayramıdı. Bayraq Günü Azərbaycanımızı, Azərbaycanımızın Silahlı Qüvvələrinin sabahlarıni uğurlayır.

Həm də yaxın vaxtlarda... Ləletəpə çox da uzaqda deyil. Gələnlər Ləletəpə ovqatıyla gelib. Bu ovqat Qələbə ovqatıdı. Böyük Qələbəni bayraq günü uğurlama ovqatıdı. Əsgərlərin baxışlarında çırpınan istek ele bil dil açasıdı: “Ləletəpədən Şuşaya aparən yollar görünür...”

Azərbaycan İqtisad Universitetinin bir qrup müellimi, tələbəsi də tədbirdə iştirak edir. Bu, Bayraq Gününe sayılı olmaqla həmrəyliyin təsdiqidid; bu geliş həm də həmrəylik gəlisi...

Respublikanın Xalq artisti Azərinin ifasında səslənən “Yol ver türkün bayraqına” mahnısı yerə-göyə sişışmayan ovqatın qoşa qanadına dönbü kürük eləyən sazağı sindirir: yol ver türkün bayraqına!..

Silahlı Qüvvələrin Mahnı və Rəqs Ansamblının (rəisi polkovnik-leytenant Zöhrəb İmam-

nin fəlsəfəsinin mahiyyəti kimi anlaşılr. Bu, rejissura tapıntısı. Həm də kifayət qədər düsündürəcü tapıntıdı...

Bir ananın göz yaşları içinde dedikləri məni varımdan yox eləyir: “İki oğlum var. Onlar da o bayraqa - yüksəklikdə dalgalanan bayraqı göstərir, bu bayraqa görə - oğlunun son örtüyünü göstərir - vuruşacaqlar. Təki torpaqlarımız işğaldan azad edilsin...” ... 8-9 yaşlı bir uşaq bayraqı başı üzərində dalgalandırmaq istəyir; şəhid oğludu. “Hər axşam bu bayraqa nəsə deyir...”

quliyevdir) solistlərinin ifasında səslənən mahnıların, ifa edilən rəqslerin də mahiyyəti bayram ovqatı aşılıyır - ovqatın ovqatı olur...

Horadizdə “Bayraqım - varlığım, bəxtiyarlığım!” deyənlərin Bayraqımıza xitabən “Sən varsan, biz varıq!” - dediklərini yerlər də eşidir, göylər də. Azərbaycan əsgərinin yaşamından sözülen kəlmələr Horadizdən uzaqlarda da eşidilecek, şübhəsiz. Vətən necə arzulayırsa, elə eşidiləcək!..

Rəşid HÜSEYNOV,
əməkdar jurnalist

Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin şəxsi heyəti ilə ictimai-siyasi hazırlıq sistemində keçirilən dərs

Suallar:

- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası dövlət hakimiyyəti haqqında.
- Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası dövlətimizin siyasi-iqtisadi əsasları haqqında.
- Dövlət institutları arasında Silahlı Qüvvələrin rolu və yeri.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası dövlət hakimiyyəti haqqında

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası - dövlətimizin əsas qanunu Azərbaycan Respublikasının ümummilli lideri Heydər Əliyevin sədrliyi ilə yeni konstitusiya layihəsi hazırlayan komissiya tərəfindən hazırlanmış, 1995-ci il noyabrin 12-də ümumxalq səsverməsi - referendumda qəbul edilmiş və 1995-ci il noyabrin 27-dən qüvvəyə minmişdir. 2002-ci il avqustun 24-də, 2009-cu il martın 18-də və 2016-ci il sentyabrin 26-da keçirilən referendumlarda Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına bir sıra dəyişikliklər edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası dövlət hakimiyyəti haqqında:

Azərbaycan Respublikasında dövlət hakimiyyətinin yeganə mənbəyi Azərbaycan xalqıdır. Azərbaycan xalqı Azərbaycan Respublikası ərazisində yaşayan, Azərbaycan dövlətinə və onun qanunlarına tabe sayılan Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarından ibarətdir.

Sərbəst və müstəqil qaydada öz müqəddəratını həll etmək və öz idarəetmə formasını müəyyən etmək Azərbaycan xalqının suveren hüququdur. Azərbaycan xalqı öz suveren hüququnu bilavasitə ümumxalq səsverməsi - referandum və ümumi, bərabər və birbaşa seçki hüququ əsasında sərbəst, gizli və şəxsi səsverme yolu ilə seçilmiş nümayəndələri vasitəsilə həyata keçirir.

Xalqın seçdiyi səlahiyyətlə nümayəndələrindən başqa heç kəsin xalqı temsil etmək, xalqın adından danışmaq və xalqın adından müraciət etmək hüququ yoxdur.

Azərbaycan xalqı vahiddir. Azərbaycan xalqının vahidiyi Azərbaycan dövlətinin təməlini təşkil edir. Azərbaycan Respublikası bütün Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının ümumi və bölmənəz Vətənidir. Azərbaycan xalqının heç bir hissəsi, sosial qrup, təşkilat və ya heç bir şəxs hakimiyyətin həyata keçirilməsi səlahiyyətini mənimsəyə bilmək. Hakimiyyətin mənimsənilməsi xalqa qarşı ən ağır cinayətdir.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası dövlətimizin siyasi-iqtisadi əsasları haqqında

Siyasi əsaslar:

Azərbaycan dövləti demokratik, hüquqi, dünyevi, unitar respublikadır. Azərbaycan

Mövzu: Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası dövlətimizin siyasi-iqtisadi əsasları və dövlət hakimiyyəti haqqında. Dövlət institutları arasında Silahlı Qüvvələrin rolu və yeri.

İctimai-siyasi hazırlıq qrupunun rəhbərinə bu dərsə hazırlaşarkən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından, Azərbaycan tarixinə dair tarixi və bədi ədəbiyyatdan istifadə etmək və mövzunu bölmənin gündəlik həyatı ilə bağlamaq tövsiyə olunur.

Respublikasında dövlət hakimiyyəti hakimiyyətlərin bölünməsi prinsipi əsasında təşkil edilir:

- qanunvericilik hakimiyyətini Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi həyata keçirir;
- icra hakimiyyəti Azərbaycan Respublikasının Prezidentine mənsubdur;
- məhkəmə hakimiyyətini Azərbaycan Respublikasının məhkəmələri həyata keçirir.

Qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyətləri qarşılıqlı fealiyyət göstərir və öz səlahiyyətləri çərçivəsində müstəqildirlər.

Azərbaycan dövlətinin başçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidentidir.

O, ölkəmizin daxilində və xarici münasibətlərdə Azərbaycan dövlətini təmsil edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Azərbaycan xalqının vahidiyini tecəssüm etdirir və Azərbaycan dövlətçiliyinin varisliyini təmin edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyinin, ərazi bütövlüyünün və Azərbaycan Respublikasının tərəfdarlığından müqavilələrə riayət olunmasının, məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinin təminatçıdır.

Azərbaycan Respublikasının ərazisi vahiddir, toxunulmazdır və bölmənəzdir. Azərbaycan Respublikasının daxili suları, Xəzər dənizinin (gölünü) Azərbaycan Respublikasına mənsub olan bölməsi, Azərbaycan Respublikasının üzərindəki hava məkanı Azərbaycan Respublikası ərazisinin tərkib hissəsidir.

Azərbaycan Respublikasının ərazisi özgənkiləşdirile bilməz. Azərbaycan Respublikası öz ərazisinin heç bir hissəsinin heç bir şəkilde kimseye vermər; yalnız Milli Məclisin qərarı ilə Azərbaycanın bütün əhalisi arasında referandum keçirmək yolu ilə Azərbaycan xalqının iradəsi əsasında dövlət sərhədləri dəyişdirilə bilər.

Iqtisadi əsaslar: Azərbaycan Respublikasının mülkiyyəti toxunulmazdır və dövlət tərəfindən müdafiə olunur. Mülkiyyət dövlət mülkiyyəti, xüsusi mülkiyyət və bələdiyyə mülkiyyəti növündə ola bilər. Təbii ehtiyatlar hər hansı fiziki və hüquqi şəxslərin hüquqlarına və mənafelərinə xələl getirmədən Azərbaycan Respublikasına mənsubdur.

Iqtisadiyyatın inkişafı müxtəlif mülkiyyətin növlərinə əsaslanaraq, xalqın rifahının yüksəldilməsinə xidmət edir.

Azərbaycan dövləti bazar münasibətləri əsasında iqtisadiyyatın inkişafına şərait yaratır, azad sahibkarlığa təminat verir, iqtisadi münasibətlərdə inisarçılığı və haqsız rəqabət yol vermir.

Azərbaycan Respublikasının pul vahidi manatdır. Pul nüshalarının tədavülə buraxılması və tədavüldən çıxarılması hüququ yalnız Milli Banka mənsubdur. Milli Bank dövlətin müstəsna mülkiyyətidir.

Azərbaycan dövləti xalqın və hər bir vətəndaşın rifahının yüksəldilməsi, onun sosial müdafiəsi və layiqli həyat seviyyəsinə qayğısına qalır.

Dövlət institutları arasında Silahlı Qüvvələrin rolu və yeri

Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini əldə etdiğindən sonra dövlət qurumlarının, o cümlədən Silahlı Qüvvələrin yaradılması zəruri oldu. Bu həmdə ölkəmizin erməni təcavüzünə qarşı mübarizə aparması üçün lazımdır. Bir sözə, Silahlı Qüvvələrin formalasdırılması üçün hüquqi zəmin yaradılmasına ehtiyac var idi.

Azərbaycan Respublikasının keçmiş ali qanunverici orqanı olan Ali Sovet 9 oktyabr 1991-ci ildə "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələri haqqında" qanun qəbul etdi və bununla orduñun yaradılması üçün hüquqi təməl yaradıldı. Bu qanun ölkəmizdə hərbi quşculuq prosesinin ilk qanunu idi. Həmin qanunun birinci maddəsində Silahlı Qüvvələrin vəzifələri müəyyən olunur və göstərilir ki, "Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri Azərbaycan Respublikasının suverenliyinin, ərazi bütövlüyünün, onun toxunulmazlığının və mənafeyinin silahlı müdafiəsinə, dövlətə silahlı hücumun qarşısının alınmasına, təcavüz olarsa, onun dəf edilməsinə xidmət edir".

Azərbaycan Respublikasının əsas qanunu - Konstitusiyasında da Silahlı Qüvvələrlə və Vətəni müdafiə ilə bağlı maddələr öz əksini tapmışdır. Belə ki, 9-cu maddədə Azərbaycan Respublikasının öz təhlükəsizliyini və müdafiəsinini təmin etmək məqsədi ilə Silahlı Qüvvələr və başqa silahlı birləşmələr yaratdığı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Azərbaycan Respublikasının Ali Baş Komandanı olduğu qeyd edilir. 76-ci maddədə isə V-

təni müdafiənin hər bir vətəndaşın borcu olduğu, onların qanunla müəyyən edilmiş qaydada hərbi xidmət keçməsi vurgulanır. Silahlı Qüvvələrin fəaliyyətini hərtərəflə tənzimləmək üçün bir qanunun yox, qanunlar toplusunun qəbul edilməsi vacibdir. Odur ki, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi sonrakı illərdə bir-birinin ardınca qanunlar qəbul etdi və onları təkmilləşdirmək məqsədilə əvvəl qəbul edilmiş hüquqi aktlara dəyişiklik və əlavələr etdi. Bu baxımdan 10 iyun 1992-ci ildə qəbul olunmuş "Azərbaycan Respublikasında hərbi xidmətə çağırışın əsasları haqqında" qanun ən mühüm qanunvericilik sənədlərindən biri oldu. Bu qanunla Azərbaycan Respublikasında hərbi xidmətə çağırışın əsgeri vezifənin əsaslarını, gənclərin hərbi xidmətə hazırlıq qaydalarını, hərbi xidmətə çağırışın qaydalarını və şərtlərini, hərbi vəzifələrlərin və hərbi çağırışçıların hərbi uçot qaydalarını, səfərbərlik üzrə çağırışın və səfərbərlikdən tərixetmə üzrə buraxılmanın əsaslarını müəyyənləşdirmək və həmçinin Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri üçün kadrlar hazırlamaq və Silahlı Qüvvələrin daimi döyüş və səfərbərlik hazırlığını saxlamaq təsbit edilir. Belə ki, qanunla müəyyən edilmiş hedlərde və növlərdə hərbi xidmətə yarayan kişi cinsindən olan hər bir vətəndaş ordudan rəsədlərində həqiqi hərbi xidmət keçməlidir.

Bu gün Silahlı Qüvvələrimiz müasir texnika, silah və surəsatla təchiz olunmuş, orduñun zabit kadrları ile komplektləşməsinə, hissə və birləşmələrin döyüş və mənəvi-psixoloji həzırlığının yüksəldilməsinə imkanlar yaradılmışdır.

Quru Qoşunları, Hərbi Dəniz, Hərbi Hava Qüvvələri və Hava Hücumundan Müdafiə Qoşunlarının birləşmə və bölmələrində şəxsi heyətin intizamı yüksəlmüş, hərbi nizamnamələrin tələblərinə riayet olunması bərpa edilmişdir. Bütün bunlar şəxsi heyətin az bir müddədə əsl hərbçi kimi hazırlanmasına və yetişməsinə imkan yaratmışdır. Müxtəlif hərbi ixtisaslar üzrə mütəxəsislərin hazırlanması üçün təlim mərkəzlərində gərgin işlər aparılmış, lazımı maddi-texniki baza və şərait yaradılmışdır.

Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə müasir standartlara cavab verən tədris bazası mövcuddur.

Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində gizirlər, müddətən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçular və zabitlərin təkmilləşdirilməsi kursları fəaliyyət göstərir.

Azərbaycan Respublikasının ümummilli lideri Heydər Əliyevin 1999-cu il fevralın 20-də imzaladığı fermana əsasən yaradılmış Silahlı Qüvvələrin Hərbi Akademiyası bu gün də öz fəaliyyətini uğurla davam etdirir.

Silahlı Qüvvələrin bütün növlərində, hərbi hissə və birləşmələrdə komanda-qərar-gah və taktiki təlimlər, dərslər keçirilir, döyüş hazırlığı yüksək səviyyədə saxlanılır ki, bunu da aprel döyüşləri bir daha sübut etdi.

Olde olunan nəticələr bir daha sübut edir ki, ordu quruluğu istiqamətində aparılan dövlət siyaseti Silahlı Qüvvələrimiz möhkəmlənməsi və peşəkarlığını xidmət edir.

1991-1993-cü illərdə Azərbaycan torpaqlarının 20 faizi düşmən tərəfindən işğal edilib. Azərbaycan dövləti ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin rəhbərliyindən əsasən dövləti Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaradılmasının ildönümü münasibəti ilə keçirilmiş irimiqyaslı əməliyyat-taktiki təlimində iştirak edərək demişdir: "Azərbaycan Ordusu gündə-günə güclənir. Azərbaycanda ordu quruluğu prosesi çox uğurla gedir və bu bize imkan verir ki, hərbi gücümüzü artırıq. Ordu quruluğu hər bir ölkə üçün çox önemli məsələdir. Xüsusilə, mühəribə şəraitində yaşayan ölkə üçün bu, prioritət olmalıdır. Bu belədir və Azərbaycanda ordu quruluğu en prioritət məsələdir. Bütün ilərdən ki, işğaldan əziyyət çəkirik, torpaqlarımız işğal altındadır. Hər an hazır olmalılığımız, ki, doğma torpaqlarımızı işğalçılarından azad edək. Bunu etmək üçün siyasi və diplomatik səyərlərə bərabər, biz güclü orduyu malik olmalılığımız və bu proses uğurla gedir. Bu gün Azərbaycan Ordusunun səviyyəsi çox yüksək zirvədədir".

Bu gün Silahlı Qüvvələrimiz təlimat texnika, silah və surəsatla təchiz olunmuş, orduñun zabit kadrları ile komplektləşməsinə, hissə və birləşmələrin döyüş və mənəvi-psixoloji həzırlığının yüksəldilməsinə imkanlar yaradılmışdır. Bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin qarşısında torpaqlarımızı azad etmək üçün hər an hazır olmaq vəzifəsi durur. Hər bir hərbi qulluqçu dərk etməlidir ki, o öz vəzifə borcunu vicdanla yerinə yetirməklə, döyüş və ictimai-siyasi hazırlıq dərslərində, təlimlərdə hərbi biliklərə dərindən yiyələnməklə, mənəvi-psixoloji və fiziki hazırlığını artırmaqla, intizamlı olmaqla özünü torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gələcək döyüşlərə hazırlayır.

Müdafia Nazirliyi
Mənəvi-Psixoloji
Hazırlıq və İctimai-Siyasi
Əlaqələr İdarəesi

Azərbaycan ombudsmanı dünya ictimaiyyətini erməni saxtakarlıqlarına biganə qalmamağa çağırır

Bəzi erməni saytlarında qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "ombudsmanı" Ruben Məlikyanın 2016-ci ilin aprel döyüsləri zamanı guya Azərbaycan tərəfindən erməni mülki əhalisinə qarşı qırqınlar və erməni əsgərlərinin cəsədləri üzərində işgəncələr törədilməsi haqqında hesabat verəcəyi barədə xəbərlər yayılıb.

Azərbaycanın Ombudsman təsisati bununla bağlı açıqlamasında bildirib ki, bu səpkidə məlumatların ermənilər tərəfindən mütəmadi olaraq media vasitəsilə yayılması heç də təəccübüllü deyil. Onlar saxtalasdırılmış məlumatları ilə dünya gündəmini məşğul etməyə vərdiş ediblər. Lakin dünya ictimaiyyəti bu cür məlumatların saxta olduğunu dərk etsə də, buna hələ hüquqi qiymət verilməyib.

Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili Elmira Süleymanova ve Ombudsman Aparatının əməkdaşları demək olar ki, iştirak etdikleri bütün beynəlxalq tədbirlərdə Ermənistan hərcəcileri tərəfindən Dağlıq Qarabağın və etraf yeddi rayonun işğal edilməsi, bir milyondan çox soydaşımızın qaçın və məcburi köçküne əvvəl məlumatlarının kütłəvi şəkildə pozulması ilə bağlı həqiqətləri dünyaya ictimaiyyətinə hər zaman çatdırıb. Azərbaycan ombudsmanın bəyanatları nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlara və xarici ombudsmanlara göndərilib, həzirdə da bu fealiyyət davam etdirilir və bu bəyanatlar həmin nüfuzlu qurumlar tərəfindən qeydiyyata alınır, rəsmi internet səhifələrində yerləşdirilir.

Bu ilin apreinde Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycanın mülki əhalisinin qətle yetirilməsi ilə əlaqədar Azərbaycan ombudsmanı BMT-nin baş katibinə, Təhlükəsizlik Şurasına, qurumun insan hüquqlarının üzrə ali komissarına, Avropa Komissiyasına, Avropa Şurasına, ATƏT-ə, Beynəlxalq və Avropa Ombudsmanlar institutlarına, Asiya Ombudsmanlar Assosiasiyasına, Beynəlxalq Sülh Bürosuna, müxtəlif ölkələrin ombudsmanlarına, Azərbaycanın xarici ölkələrdəki və xarici ölkələrin respublikamızda səfirləklərinin, diaspor təşkilatlarımıza bəyanat göndərib.

Həmin bəyanatda vurgulanıb ki, Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərindən və Ermənistən ərazilərindən erməni silahlı qüvvələri tərəfindən aprelin 2-dən başlayaraq qəflətən Azərbaycan Respublikasının əraziləri, cəbhəyanı bölgələrdə məskunlaşan mülki əhalinin yaşadığı çoxsaylı yaşayış məntəqələri, məktəblər və digər sosial obyektlər, habelə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin qoşunlarının təmas xətti boyunca mövgələri ağır artilleriyadan, iriçəpli silahlardan intensiv atəş məruz qalıb. Nəticədə dinc əhali, o cümlədən uşaqlar, qadınlar və ahilələr həlak olub və ağır ya-

ralanıblar. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən töredilən bu hərbi cinayətlər nəticəsində beynəlxalq sənədlərin, o cümlədən Cenevre konvensiyalarının müddələnlərini kobud şəkildə pozulub.

Erməni tərəfi öz işğalçılıq siyasetini və hərbi cinayətlərini ört-basdır etmək məqsədile təhriflərə və saxtakarlıqla əl atır, özlərinin töredikləri qeyri-insani əməlli Azərbaycan tərəfinin törediyi kimi qələmə verərək dünya ictimaiyyətini çasdırmağa çalışır. Halbuki Azərbaycan Ordusunu erməni təxribatlarına cavab olaraq və torpaqlarını müdafiə etmək məqsədile öz ərazisində hərbi əməliyyatlar keçirib.

İşğal edilmiş Dağlıq Qarabağ regionu və yeddi ətraf rayon Azərbaycan ərazisinin ayrılmaz tərkib hissəsidir. Bunu beynəlxalq hüquq, o cümlədən BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü il tarixli 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələri, BMT Baş Məclisinin "Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində vəziyyət" adlı 2008-ci il 14 mart tarixli qətnaməsi, AŞPA-nın

Azərbaycan ərazilərinin erməni hərbi qüvvələri tərəfindən işğal edildiyini və Dağlıq Qarabağ regionunun separatçı qüvvələr tərəfindən idarə olunmasını təsdiq edən 2005-ci il tarixli 1416 sayılı qətnaməsi və 1690 sayılı tövsiyəsi bir daha sübut edir.

Avropa Parlamentinin Dağlıq Qarabağla bağlı 2013-cü il 23 oktyabr tarixli qətnaməsi də beynəlxalq birləşmənin ölkəmizin haqqlı mövqeyini dəstəkleməsini və işğal faktını tanımamasını təsdiqləyir. Həmin sənədə bir daha Ermənistən-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqışının BMT Təhlükəsizlik Şurasının məlum qətnamələ-

ri əsasında həllinin vacibliyi qeyd olunub və işğalçı qüvvələrin zəbt olunmuş Azərbaycan ərazilərindən dərhal, qeyd-şərtsiz və tam çıxarılması tələb edilib. Təessüb ki, bununla bağlı da heç bir tədbir görülməyib və Azərbaycanın zəbt olunmuş əzəli torpaqları hələ də işğal altında saxlanılır.

Aprel hadisələri ilə bağlı AŞPA-nın sədri, Avropa İttifaqına üzv dövlətlərden bəzi deputatlar Ermənistən BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qərarlarına uyğun olaraq işğal altındakı Azərbaycan torpaqlarından çıxmaga və işğalçılıq siyasetinə son qoymağa çağırıb, bu prosesin çox gecikdirildiyi ilə bağlı fikirlər söyleyiblər. Eyni zamanda bir müddət əvvəl oktyabr ayında ATƏT-in Minsk Qrupunun amerikalı həmsədri Ceyms Uorlik Azərbaycan torpaqlarının azad edilməli olduğunu vurğulayıb.

Habelə bu ilin aprelinde Azərbaycan ombudsmanı üzvü olduğu Avropa Ombudsmanlar Institututunun (AOİ) saytında ölkəmizlə bağlı qərəzli və böhtən dolu məlumatların yerləşdirilməsi ilə əlaqədar həmin qurumun baş katibinə etiraz məktubu göndərərək, Dağlıq Qarabağda mülki əhaliyə qarşı Azərbaycan tərəfindən hər hansı hücumun olmadığını, əksinə, erməni hərbi qüvvələrinin ateşkəsi mütəmadi olaraq pozduğunu, azərbaycanlı mülki əhalinin qətle yetirildiyini və bunların çoxsaylı faktlarla təsdiq edildiyini diqqətə çatdırıb.

Eyni zamanda qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "ombudsmanı"nın "2016-ci il aprelin 2-5-də Azərbaycan hərbi qüvvələri tərəfindən "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın mülki əhalisine və "Dağlıq Qarabağ ordusu"nun hərbi qulluqcularına qarşı töredilen vəhşiliklər" adlı saxta hesabatının AOİ-nin saytında yerləşdirilməsinə etiraz olaraq ombudsman E.Süleymanova bu kimi saxtalasdırılmış məlumatların yayılmasına dayandırılması məqsədilə həmin məruzənin bu saytdan götürülməsi üçün zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edib. Ombudsman AOİ-

nin Baş Assambleyasında çıxışı zamanı "Dağlıq Qarabağ respublikası" adlı bir dövlətin mövcud olmadığını və həmin torpaqların Azərbaycan Respublikasının ərazisi olduğunu sübut edib. AOİ-nin institutional üzvləri sırasında gösterilmiş "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "ombudsmanı"nın həmin beynəlxalq təşkilatın üzvlüyündən çıxarılması tələb edilib və nəticədə "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "ombudsmanı" institusional üzv kimi həmin təşkilatdan çıxarılıb.

Bu günlərdə Xorvatiyanın Zagreb şəhərində Milli İnsan Hüquqları Təsisatının Avropa Şəbəkəsi Baş Assambleyasının ikinci iclası keçirilib. Azərbaycan Ombudsman Aparatının beynəlxalq əlaqələr sektorunun müdürüni iştirak etdiyi həmin tədbir çərçivəsində keçirilən sessiyaların birində Ermənistən ombudsmanı tərəfindən qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nda fealiyyət göstərən "insan hüquqları müdafiəçiləri"nin də Milli İnsan Hüquqları Təsisatının Avropa Ombudsmanları Şəbəkəsinin işinə cəlb olunmasına dair etdiyi absurd çıxışa ciddi etiraz edərək Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ ərazisinin və yeddi ətraf rayonunun Ermənistən silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunduğu, işğal nəticəsində sözügedən ərazilərdə yaşayan azərbaycanlıların öz doğma yurdlarını tərk etmək məcburiyyətində qaldıqları, bir milyon qaçın və məcburi köökün soydaşımızın hüquqlarının pozulduğu, Ermənistən işğalçı siyasetinin nəticəsi olaraq Azərbaycan ombudsmanın hələ də öz mandatından irəli gələn funksiyaları həmin ərazilərdə icra edə bilməməsi tədbir iştiraklarının diqqətine çatdırılib.

Azərbaycan Ordusunu heç zaman dinc əhaliyə qarşı hücumlar etməyib və belə məlumatların yayılması təmamilə saxtakarlıqdır. Aşağıda qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın müəllimi əhalisine və "Dağlıq Qarabağ ordusu"nun hərbi qulluqcularına qarşı töredilen vəhşiliklər" adlı saxta hesabatının AOİ-nin saytında yerləşdirilməsinə etiraz olaraq ombudsman E.Süleymanova bu kimi saxtalasdırılmış məlumatların yayılmasına dayandırılması məqsədilə həmin məruzənin bu saytdan götürülməsi üçün zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edib. Ombudsman AOİ-

nın Baş Assambleyasında çıxışı zamanı "Dağlıq Qarabağ respublikası" adlı bir dövlətin mövcud olmadığını və həmin torpaqların Azərbaycan Respublikasının ərazisi olduğunu sübut edib. AOİ-nin institutional üzvləri sırasında gösterilmiş "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "ombudsmanı"nın həmin beynəlxalq təşkilatın üzvlüyündən çıxarılması tələb edilib və nəticədə "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "ombudsmanı" institusional üzv kimi həmin təşkilatdan çıxarılıb.

AZERTAC-in materialları əsasında

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

İraq ordusu Mosul yaxınlığında şəhəri IŞİD-dən geri alıb

İraq ordusu Mosuldan 25 kilometr cənubda yerləşən Hammam el-Alil şəhərinin IŞİD terrorçularından azad edildiyi barədə məlumat yayıb.

Dəclə çayı sahilində yerləşən Hammam el-Alil şəhəri IŞİD terror qruplaşması tərəfindən 2014-ci ildə zəbt edilmişdi. Iraq ordusunun bir qədər əvvəl verdiyi məlumatda şəhər tam azad edildikdən sonra federal polis qüvvələrinin Mosul beynəlxalq aeroportu istiqamətində hərəkətə başlayacaqları bildirilib.

Xatırladaq ki, Mosulun IŞİD yaraqlarından azad edilməsi əməliyyatı oktyabrın 17-də başlayıb. Əməliyyat ABŞ-in başçılıq etdiyi beynəlxalq koalisyonun aviasiya dəstəyi ilə həyata keçirilir.

İdlibdə bazar və məktəb hava zərbəsinə məruz qalıb: 11 ölü, 40 yaralı

Bəşər Əsəd rejimine məxsus döyüş təyyarələri Suriyanın İdlib vilayətində bazara və ibtidai məktəbe zərbələr endirib.

Zərbələr nəticəsində əksəriyyəti qadın və uşaqlardan ibarət olan 11 nəfər ölüb, azı 40 nəfər xəsarət alıb. Yaralılar səhra xəstəxanasına yerləşdiriliblər.

Şırnakda baş verən partlayış nəticəsində iki uşaq ölüb

Türkiyənin Şırnak vilayətində PKK terrorçularının quraşdırıldığı partlayıcıının işe düşməsi nəticəsində iki uşaq həyatını itirib. Şırnak valiliyinin yaydığı məlumatə görə, partlayış nəticəsində 6 uşaq yaralanıb. Yaralanmış uşaqlar dərhal Şırnak Dövlət Xəstəxanasına çatdırılıb. Həkimlərin bütün cəhdlərinə baxmayaraq, onlardan ikisinin həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Pakistanın neft tankerində baş verən partlayışlar 26 nəfərin həyatına son qoyub

Pakistanın Qadani şəhərində gəmi zavodundakı neft tankerində partlayış baş verib, ölenlərin sayı 26-ya çatıb, 60-a yaxın işçi yaralanıb. Bundan əvvəl gəmide 18 nəfərin həlak olduğu bildirilmişdi.

Hadisə ilə əlaqədar polisin yaydığı məlumatda deyilir ki, tankerdə bir-birinin ardınca səkkiz partlayış olub. Qəza zamanı gəmidə təxminən 100 işçi olub, 30-dan çox adam itkin düşmüş sayılırlar. Onların arasında gəminin sahibi Abdul Qafur da var.

İŞİD lideri Mosul'dan qayıb

İraq ordusu IŞİD terror qruplaşmasının lideri Əbu Bekr el-Bağdadının Mosul'dan qayıdigina dair məlumat yayıb.

Bir qədər əvvəl hərbçi-lər Mosul əməliyyatının nəticəsində iki minden çox IŞİD yaraqlısının ölümü bildiriliblər. Keşfiyyatda menbələr Əbu Bekr el-Bağdadının qayısı barədə məlumatı təsdiqləyib. Iraq Silahlı Qüvvələri metbuat xidmətinin açıqlamasına görə, Bağdadi aviasiya zərbələrindən yayınmaq üçün 150 ailəni də özü ilə aparıb.

AZERTAC-in materialları əsasında

Rusyanın Tambov şəhərindəki Qraf Vorontsov-Daşkov adına Kazak Kadet Məktəbinde Rusiya imperiyasının general-adıytantı olmuş Hüseyn xan Naxçıvanskinin büstünün açılış mərasimi keçirilib. 34 il

Rusyanın Tambov şəhərində general Naxçıvanskinin büstü qoyulub

Rusiya imperiyasına xidmət etmiş sərkərdənin xatiresi büstün açılışında və yerli kazak təşkilatının konfransında anılıb.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətindən AZERTAC-a verilən məlumatə görə, Hüseyn xan Naxçıvanskiyə büstün qoyulması Ümumrusiya Azərbaycan Konqresinin Tambov regional bölməsinin rəhbəri Rəhim Hüseynovun təşəbbüsüdür. Açılış mərasimində çıxış edən diaspor rəhbəri Hüseyn xanın xidmətlərindən və Azərbaycan-rus xalqlarının dostluğunundan bəhs edib. O bildirib ki, keçmiş ittiifaq dövlətlərinin çoxunda rus məktəblərinin bağlandığı bir vaxtda Azərbaycanda yüzlərle rus məktəbinin, Rus Dram Teatrının, Rusyanın ali məktəblərinin,

Rus mədəniyyət mərkəzinin fealiyyət göstərməsi bu dostluğun bariz nümunəsidir.

Tambov Kazak Cəmiyyətinin ataməni Vladimir Veklenko isə Hüseyn xan Naxçıvan-

skinin tarixə şərəfli cəngavər kimi düşdüyü vurğulayıb. O deyib: "Təessüf ki, SSRİ dövründə siyasi səbəblərdən bu qəhrəman haqda danışmayıllar, amma onun xidmətləri danılmazdır. Artıq onun xatiresi Azərbaycan ilə yanaşı, Tambovdə da yad ediləcək".

Daha sonra tədbirdə Rusiya Federal Mərkəzi Dairesi üzrə Prezidentin rəsmi nümayəndəsi Aleksandr Beglovun təbrik məktubu oxunub.

Açılış mərasimindən sonra əksəriyyəti Rusyanın müxtəlif güclərinin ve administrativ instansiyanın rəsmiləri olan Tambov vilayətinin kazakları konfrans keçirib. Konfransda ÜAK-in nümayəndəsi Anar Həsənov Naxçıvan xanlığı və Naxçıvanskilər sülalesi haqqında çıxış edib.

Fiziki hazırlıq

İdman yüksək döyüş hazırlığına zəmin yaradır

Hər bir insanın hayatı idmanın mühüm rolu var. İdman insanı sağlam, gürmərdir. Hər kəs həm sağlam, həm də gürmər olmaq arzusu ilə yaşayır. Bu arzunu gerçəkləşdirmək uğrunda çalışanlara hər yerdə rast gəlmək mümkündür. Gənclik insan hayatıının ən gözəl çağıdır. Bu illər onun cosub-qaynayan dövrüdür. Qarşısına nə qədər çətinliklər çıxsa da, onları dəf etməyə çalışır. Bunun üçün yenə fiziki güc və möhkəm iradə tələb olunur.

Hərbi xidmet keçən hər kəs yaxşı bilir ki, idman onun həyatında teləb olunan əsas amillərdən. Fiziki cəhətdən güclü olmayan əsgər döyüş hazırlığında uğur qazana bilməz. Bu na görə də əsgər ilk növbədə sağlamlıq, cəldik, möhkəm iradə gərəkdi. Ordudan rəhbərliyi birlik, birləşmə və hərbi hissələrdə fiziki hazırlığın artırılması məqsədilə vacib tədbirlər keçirir. Cəbhə bölgəsində, düşmənlə təməs xəttində yerləşən bölmələrdə isə fiziki hazırlıqlara xüsusi önəm verilir.

Artilleriya bölməsində olan zaman şəxsi heyət təsdiq edilmiş plana əsasən axşam idmanında idi. Baş leytenant Mahmud Ələkbərovla elə idman şəhərciyində görüşdüm. O, təbəlibində olan şəxsi heyətin tam tərkibdə idman saatında olduğunu bildirdi. Əsgərlər bu müddət ərzində turnikdə, paralelqollarda və başqa idman qurğularında normalitvər yerinə yetirirler. Zabit tabeliyində olanların fiziki hazırlığından danışaraq deyir:

- İdmanla müntəzəm məşğul olmağımız bölmə üçün nəzərdə tutulmuş normalitvər tam yerinə yetirilməsinə səbəb olub. Kross, müxtəlif məsafəyə qəçiş, idman alətlərində nəzərdə tutulmuş çalışmalar, hərçılərimiz tərəfinə vaxtında və düzgün yerinə yetirilir. Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları Elşad Süleymanov, Tural Əkbərov, Pərvin Veliyev və başqaları idman çalışmal-

rini yerinə yetirməklə fərqlənirlər. Onlar həm də döyüş hazırlığı sahəsində yüksək nüaliyyətləri ilə tanınırlar.

Ordumuzda idmanın müxtəlif növləri ilə məşğul olan peşəkar idmançılar var. Hər il 20-yə yaxın idman növü üzrə Silahlı Qüvvələr birinciliyi keçirilir. Bu birinciliyə bütün qoşun növlərində idman edən peşəkar idmançılar cəlb olunurlar. Yarışları beynəlxalq dərəcəli hakimlər idarə edir. Hazırda ordumuzun bütün bölmələrində belə yarışlara hazırlıq üçün

əlverişli şərait də yaradılıb.

Bölmə komandiri deyir ki, əsas məqsədimiz tabeliyimizdə olanlara idmani sevdirib inkişaf etdirməkdir. İdmanda yüksək nəticə əldə edən hərbiçilər həm intizamda, həm də döyüş hazırlığında bilik və bacarıqları ilə fərqlənirlər. Baş leytenant M. Ələkbərovun komandiri olduğu bölmənin şəxsi heyəti də eyni zamanda belə göstəriciləri ilə tanınır.

**Mayor Bəxtiyar ƏLİYEV,
"Azərbaycan Ordusu"**

Məsul katib
polkovnik-leytenant
İlham BEHBUDOV

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktörün müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublar şöbəsi: (012) 510-64-28;

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şəfaət Mehdiyev küçəsi 144,
"Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

Lalə HÜSEYNOVA

Qəzeti hesabı

Nerimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzeti həfədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində
səhifələnərək "Hərbi nüsxəyə" in mətbəsində hazırlanır.
Diapoziyitlərdən çap olunur. Əlyazmaların ray verilir,
teqdim edilən yəzərlər müəlliflər qaytarılır.
Qəzeti mod.gov.az saytından oxuya bilərsiniz.

Lisenziya № 361
Sifariş № 552
Nüsxə № 4650

Maraq dünyamız

Dünyanın ən məşhur silah mühəndisləri

Cəmiyyətin inkişafına xidmət edən kəşflər də var, cəmiyyəti məhvə sürükələvən kəşflər də. Silah belə kəşflərdəndir. Onlardan ən məşhurlarını təqdim edirik.

Hikoşiro Sadamune

Əfsanəvi qılınç istehsalçısı Soşu Masamunenin 4 tələbəsindən biri olan Sadamune (Yaponiya) 13-cü əsrə öz adını verdiyi qisa samuray qılincini icad edib.

Ricard Qatling

İlk patentini hələ 21 yaşında "uskur pərvanəsi"ni icad edərək alan Qatlinq, daha sonra dəqiqədə 200 mərmi ata bilən ilk təfəngi hazırlayıb.

Elifalet Remington

Remington ilk silahını 23 yaşında olarkən icad edib. Remington adlandıran bu silahın ən çox istifadə edilən modeli Dünya mühəndislərindən sonra 1967-ci ilə (Remingtonun ölümündən 100 il sonra) istehsal edirik.

Cohn Moses Browning

O, ilk silahını 13 yaşında olarkən dizayn edib. Daha sonra müxtəlif növ silahlar icad edərək 20-ci əsrin ən məşhur silah mühəndislərindən biri olub. Onun hazırladığı silahlar: Kolt-Browning 1895 - dünyanın ilk qazla çalışan təfəngi, M2 Browning - 50 kalibr təfəng, Vinčester

1892, Brouning Avtomatik Təfəngi (BAR) və M1911 təpançası.

Yevgeni Stoner

Stoner ikinci Dünya müharibəsi zamanı Amerika ordusunun tərkibində Şimali Çinə döyüşüb. Mühərribə bitdiyindən sonra mühəndis olaraq orduda qalan Stoner, AR-3, AR-9, AR-11 və AR-12 təfənglərini təkmilləşdirib. Onun əsas təkmilləşdiriyi təfəng AR-10 modeli əsasında AR-15 olub.

Hazırda bu model daha da təkmilləşdirilmiş formasıyla - M16 adı ilə istifadə edilir.

Con Qarand

Gənc yaşlarında təmirçi olaraq Rode adalarındakı bir fabrikdə işləyən Qarand, boş vaxtlarında hobbi olaraq silah düzəldirmiş. Onun sevimli məşguliyyəti Birinci Dünya müharibəsi zamanı işə çevrilib. Belə ki, Amerika ordusu rəhbərliyi onu işə götürərək silah istehsal etməsini tapşırıb. O, dünyanın ilk yarımatomat təfəngini icad edib.

Mixail Kalaşnikov

Rus yazar və mühəndis Kalaşnikovun 1946-ci ildə icad etdiyi AK-47 silahı həzirdə da ən çox istifadə edilən silahlardan biridir. Təkcə 2004-cü ildə dünyada 500 milyon ədəd avtomat satılıb.

**Hazırlıdı:
çavuş
Rəşad ƏMRƏHOV**